

§ 12

Översyn av ersättningssystem inom hemtjänsten – svar till kommunstyrelsen

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds beslut

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som svar till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

En översyn av den nuvarande ersättningsmodellen för hemtjänsten inom valfrihetssystemet har skett av stadsledningskontoret som föreslår att ett nytt ersättningssystem för hemtjänsten införs från och med 2014-01-01. Förslaget innebär att timersättning ska tillämpas istället för dagens system som utgår ifrån ett nivåsystem. Förvaltningen ser positivt på att ersättningssystemet för hemtjänsten ses över och blir tydligare och delar stadsledningskontorets synpunkter gällande att det föreslagna systemet med ersättning för utförd tid blir mer rättvist.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 10 juli 2013.
Dnr 507-2013-1.5.1.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Rosa Lundmark (V), ledamoten Magnus Dannqvist m.fl.(S)

”Vi är i grunden positiva till ett nytt ersättningssystem inom hemtjänsten. Ersättningen ska vara baserad på utförd tid istället för beviljad tid. Då beräknas den debiterbara tiden att sjunka, vilket ger utrymme inom befintlig ram för att höja ersättningen per tjänst i jämförelse med idag. Dagens sätt att organisera hemtjänsten och ersättningen som följt med har lett fram till att flera aktörer valt att säga upp avtalet med Stockholms stad då de anser att de inte kan utföra sina åtaganden på ett fullgott sätt. Att bättre anpassa ersättningssystemet för verkligheten är bra. Däremot finns fortfarande det en rad problem inom hemtjänsten i Stockholm så som den borgerliga majoriteten valt att organisera den.

Som Äldrecentrum visar i sin utvärdering av det nuvarande LOV-systemet är det många äldre som upplever att det är svårt att välja. Informationen som ges på kommunens hemsida och som ska visa på skillnaderna mellan olika verksamheter visar tvärtom så stora likheter att det blir mycket svårt att välja. Det är ingen slump att många utförare valt namn som börjar på bokstaven A – då man hamnar högt upp i listan på detta sätt. I stadsdelen Södermalm finns drygt 120 utförare. Många av oss som inte ställs inför detta val kan föreställa oss problemen.

Samtidigt leder mängden utförare till kvalitetsproblem återigen som Äldrecentrum konstaterar i sin utvärdering: ”Ett viktigt syfte med LOV var att genom ökad mångfald, nå bättre kvalitet. Det har inte gått att finna någon forskning som belyser om dessa förhållanden har uppnåtts. Ett område som uppmärksammas är att valfrihetssystem gynnar resursstarka individer i förhållande till mer resurssvaga. Ett annat område gäller risker förknippade med att ha ett stort antal utförare. Bland annat uppmärksammade Socialstyrelsen i en rapport 2011 att många utförare försvårar för vårdgivarna att samordna vården och omsorgen. Något som är avgörande för kvaliteten för vården och omsorgen om allra mest sjuka.”

I stora stycken är förslaget om ett nytt ersättningssystem och underlaget från SLK också en anklagelseakt mot det nuvarande systemet enligt LOV. Systemet har missgynnat de seriösa som inte fuskar medan det har gynnat andra aktörer. Nu ska höjningen finansieras genom att de som fuskar inte ska få betalt för timmar som inte utförs. Detta samtidigt som SLK konstaterar att många äldre inte får den omsorg som de har rätt till och att ökande kostnader i stor del har uppstått för att tiden för gång/transporter ökat mellan brukarna. Kompensationen, som är välkommen, kommer nu alltså till stor del till för att kompensera ökad transporttid samtidigt som man inte gör något åt grundproblemet.

Avslutningsvis - det nya systemet bör värderas närmare när man ser tillämpningsföreskrifterna (som ännu inte finns). Utfallet såväl för staden som för brukarna bör analyseras innan systemet definitivt sjsätts. Likaså bör systemet värderas utifrån administrativ börda för personalen.

Vi tror att lika viktigt som ett skarpare ersättningssystem för att komma tillrätta med överdebiteringar, är att det går att ställa krav på företagen att de inte är vinstsyftande utan återinvesterar överskott. Viktigt är också att i förfrågningsunderlag ställa tydliga krav på personalens utbildningsnivå och anställningsförhållanden så att de pengar som tillförs hamnar där de ska. För att göra detta behöver vi inte vänta på en förändrad lagstiftning – det kan vi göra redan i dag.

I den bästa av världar kommer hemtjänsten ha kvalificerad personal som främst är fastanställd på heltid och har generöst med tid för brukarna. Vi har lång väg dit, sannolikt behövs många fler insatser än de ändringar som föreslås i detta ärende.

Ersättningen idag bygger på ett genomsnitt av hur situationen ser ut. Eftersom denna varierar starkt betyder det sannolikt att en del företag med långa avstånd mellan brukarna kommer att missgynnas, medan en del företag med slimmade personalkostnader kommer att gynnas. Motsvarande missgynnande gäller hemtjänstdistrikt i tätbebyggda respektive geografiskt utsträckta områden. Just därför är det viktigt att även förfrågningsunderlaget blir skarpare. Personalkostnaderna är beräknade på den genomsnittliga lönen för omvårdnadspersonal i staden. Då stadens målsättning borde vara mer kvalificerad personal, en mer attraktiv arbetsgivare där fler vill arbeta inom äldreomsorgen samt en strävan mot generellt mer jämställda löner är den genomsnittliga lönen sannolikt en för låg ambitionsnivå. ”

Särskilt uttalande

Ledamoten Åsa Öckerman m.fl. (MP)

Vi i miljöpartiet välkomnar den översyn som nu gjorts och förslaget till nytt ersättningssystem. De hittillsvarande ersättningsnivåerna visar sig vara för låga, något som haft negativa effekter för både kvaliteten i omsorgen om de äldre och för vårdpersonalens arbetsmiljö. Även modellens otydlighet har medfört svårigheter för såväl utförare som biståndshandläggare och bidragit till att uppföljningen inte kunnat bli tillräckligt noggrann. Det föreslagna nya systemet, som mer liknar dem som tillämpas i andra kommuner, fokuserar på den hemtjänst som faktiskt utförs. Det blir tydligare för alla berörda vad som beslutats och vad som utförts. Ny teknisk lösning för rapportering kommer att innebära en säkrare uppföljning. Det är dock viktigt att i uppföljningen inte enbart fokusera på antalet utförda timmar utan att även följa upp kvaliteten i omsorgen.”